

TKO JE ZAPRAVO BIO BRUNELLIJEV ZADARSKI KNEZ »PAOLO SVIGNO«?

STJEPAN ANTOLJAK

Nekadašnji zadarski historičar V. Brunelli navodi u svojoj knjizi »Storia della città di Zara«,¹ da je za banovanja Tome Templina od sv. Jurja i Posing de genere Hont Pázmany, koji je ujedno bio i počasni knez Zadra, knezovao u tom istom gradu »Paolo Svigno« prvo u studenom 1384., a onda opet i u travnju 1392. godine.²

Ako malo bolje pogledamo prezime »Svigno«, odmah ćemo uočiti da to ne može biti drugo negoli »Srigno«, t. j. Zrinski.

Da je tomu tako, iznijet ću za potvrdu nekoliko primjera, a onda i objasniti, tko je bio zadarski knez Pavao Zrinski.

U spisima zadarskih notara ja nijesam mogao naći prezime »Svigno« nego samo »de Srigna« (1384, 1543) ili »de Sringna« (1391)³ ili »de Srin« (1447).⁴ Nadalje se spominje u izvorima i »Sdrigne« (1472)⁵ ili »Sdrigna« (1509) ili »Sdrign« (1511).⁶ Zatim »Zrinschi« (1530),⁷ »Srimtschi« (1532, 1543),⁸ »Sdrinschi« (1536),⁹ »de Sdrigno« (1567)¹⁰ i t. d.

Kako vidimo iz svega ovoga, sličnost je u donesenim izrazima velika, i samo mjesto »v« treba staviti »r«, pa je nepobitno jasno, da je to u konačnom izdanju prezime Zrinski.

¹ I, Venezia 1913, 490.

² Ja nijesam unatoč najpomnijem traženju među spisima zadarskih notara mogao naći i provjeriti, da li je on baš tada knezovao, i da li se upravo tako pisalo njegovo prezime.

³ Državni arhiv u Zadru (DAZ) — Spisi zadarskog notara (SZN) Articusiua quondam Dominici de Rivignano (1383-1416) b. I, f. I-10. XI. 1384. — b. V, f. I—14. V. 139. — Š. Urlić, Prilozi za biografiju Brne Krnarutića, Građa JA 8, Zagreb 1916, 358, 359—22. VI. 1543.

⁴ DAZ—SZN Johannes de Calcina (1439-1492) b. II, f. IV/IX/2, 99—1. V. 1447.

⁵ S. Ljubić, Opis jugoslavenskih novaca, Zagreb 1875, 230—26. XII. 1472.

⁶ S. Ljubić, Commissiones et relationes venetae I, MSHSM VI, Zagreb 1876, 109, 110, 124—16. XI. 1509., 15. III. 1511.

⁷ DAZ—SZN Michael de Zandonatis (1529—1540) b. I, f. I/2—5. III. 1530.

⁸ Ibid.—SZN Johannes Michael Mazzarellus (1512—1554) b. I, f. I/2, 72—20. VII. 1532. — S. Urlić, o. c. 358, 359—22. VI. 1543.

⁹ DAZ—SZN Johannes Michael Mazzarellus b. I, f. I/2—27. V. 1536.

¹⁰ J. Florschütz, Stridon i Zrinj, Vjesnik hrvatskog arheološkog društva NS VI, Zagreb 1902, 227.

Brunellijev »Paolo Svigno« svakako je knez Pavao Zrinski, koji se u jednom dokumentu iz 1384. godine naziva »comitis Pauli de Srigna«, a u drugom iz 1391. »comiti Paulo de Sringna«.¹¹

On je bio član porodice nekadašnjih knezova Bribirskih, od kojih se jedna grana preselila iz Ostrovice u Zrin (1347) i otada se zovu knezovi Zrinski (comes de Zrin, Zrign, Zerin).¹² Pavlov otac bio je Juraj, prvi knez Zrinski.¹³ Knez Pavao svakako je bio ugledna i utjecajna ličnost, jer mu čak hrvatsko-ugarski kralj Sigismund Luksemburgovac (1387—1437) daruje u Zadru kuću (ili palaču)¹⁴ »ugarskog« kralja,¹⁵ koja se je nalazila u susjedstvu crkve sv. Stošije, u blizini stare tvrđave.¹⁶

Spomenuta Brunellijeva omaška stvorila je nepotrebnu zabunu u redoslijedu prezimena zadarskih knezova, i to baš u onom razdoblju, u kome su braća Horvati i Ivan Paližna ustali protiv »ženske vlade«, a onda i protiv kralja Sigismunda.

Svakako nije za našu historiju svejedno, da li je tada bio zadarski knez neki sasma neodređen Brunellijev »Paolo Svigno« ili dobro poznati Pavao »Srigno«, t. j. Zrinski, jer baš na osnovu toga naoko neznatnog, ali zato novog i točno utvrđenog podatka, možemo nešto bolje objasniti neke događaje u Hrvatskoj u to doba.

¹¹ DAZ—SZN Articusius quondam Dominici de Rivignano b. I, f. I—10. XI. 1384.—b. V, f. I—14. V. 1391.

¹² Vj. Klaić, Bribirski knezovi od plemena Šubići do god. 1347., Zagreb 1897, 165.

¹³ E. Laszowski, Knezovi Šubići Zrinski kao mletački plemići, Vjesnik kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskoga zemaljskoga arhiva XIII/1 i 2, Zagreb 1911, 47, 49, 50.

¹⁴ O kraljevskoj palači u Zadru imam već izrađenu radnju.

¹⁵ »... vnam domum Colani speciarrii quondam Guidonis de Jadra.. positam Jadre in confinio sancte Anastasie prope castrum uetus infra hos confines: de quirina uia publica, de borea Johannes de Butadeis mediante muro comuni partim et parietes tabularum cum ambitu comuni inter eos, de trausera partim dominus Johannes de Butadeis et partim uia conuicinalis et partim Miroius de insula Giglani mediante pariete tabularum comuni inter eos, de austro domus regie maiestatis Vngarie, quam dominus rex donauit comiti Paulo de Sringna...« (DAZ—SZN Articusius quondam Dominici de Rivignano b. V, f. I—14. V. 1391.).

¹⁶ Bianchi kaže, da se je po pričanju zadarskih kronika već u 9. stoljeću nalazila crkva sv. Tome apostola u blizini stare tvrđave i kod t. zv. »Porta Catena« (C. F. Bianchi, Zara cristiana I, Zara 1877, 460). Brunelli, koji je naišao u već štampanom izvoru iz 1289. godine na novu tvrđavu (Castrum Novum) pretpostavlja, da je morala postojati i stara tvrđava. Prema priznaje, da se posve ne zna ni položaj, a ni izgled te druge vrlo stare tvrđave, ipak nabacuje, da bi mogla biti u blizini crkve sv. Ilije te da je nadomjestila rimsku tvrđavu, ili se je uzdizala prema kopnu, ili je podignuta od Mađara, ili općine, ili se, napokon, nalazila baš ondje, gdje se poslije uzdizala nova tvrđava (V. Brunelli, Le opere fortificatorie e la »Scuola dei Bombardieri« di Zara, La Domenica, Zara 2. VIII. 1891, br. 31). U svojoj pak knjizi »Storia della città di Zara« kaže, da se tvrđava, u kojoj je bila ugarska vojska, nalazila prema kopnu blizu »Porta terraferma« i da se najkasnije nazivala »Castello vecchio« (V. Brunelli, o. c. I, 326). Međutim se iz citiranog izvora od 14. V. 1391. godine vidi, da je stara tvrđava bila u susjedstvu crkve sv. Stošije, a iz jednog drugog notarskog spisa od 29. IX. 1397. doznajemo, da se i crkva sv. Silvestra nalazila kod stare tvrđave (»... Jadre in confinio sancti Siluestri ad castrum uetus infra hos confines: de quirina et borea uia publica...« DAZ—SZN Articusius quondam Dominici de Rivignano b. V, f. I—29, IX. 1397.).

Résumé

QUI ETAIT EN REALITE LE COMTE DE ZADAR »PAOLO SVIGNO« MENTIONNE PAR BRUNELLI?

En comparant l'expression de Brunelli »Svigno« avec les expressions »Srigna«, »Sringna«, »Srin«, »Sdrigne«, »Sdrigna«, »Sdrigno« etc, qui se trouvent dans les sources historiques, l'auteur a prouvé que ce nom était faux et qu'au lieu de »v« il faut lire »r«. De cette manière on arrive de l'expression »Svigno« à l'expression exacte »Srigno«, c'est - à - dire, dans la rédaction finale, à »Zrinski«. L'auteur explique ensuite qui était le comte de Zadar Pavao Zrinski. La succession fixée de ce personnage est une donnée importante pour l'étude de l'histoire croate de ce temps.